

Голубий олень

Лариса Письменна

А зараз, друзі мої, я хочу розповісти вам про дівчинку Оленку, що живе у великому й людному місті, про дивовижну пригоду, що сталася з нею. Оленка запевняє, що то щира правда, то чому ж би нам їй не повірити? Адже й вона сама тому вірить!

Яка вона з себе, Оленка? Така, як багато дівчаток: кругловида, цікава, носик — гудзиком, а по тому гудзику — ото досада!— рясні краплинки-весняночки, такі ж золотаві, як і Оленчині куценькі кіски, що їх так нешанобливо називають мишачими хвостиками.

Таке придумали! У миші ж хвіст голий та сірий, а в Оленки кіски пухнасті.

І ще Оленка страх як не любить, коли їй нагадують, що вона — маленька.

— Чому маленька? — гнівається.

— Тому, що мало прожила на світі.

— Де ж там мало?..— Скільки себе пам'ятає, стільки й на світі живе. Все живе та живе, а вони кажуть — мало. Бач, які!

Правда, буває й таке, що наша Оленка міркує інакше. Захоче ото піти погуляти, а бабуся наказує:

Прибери-но іграшки, Оленко, негоже їх так розкидати. Та й куди ти така розпатлана та розхристана? Зачешися та гудзики позастібай, як треба. Ти вже велика, люди сміятимуться.

— Еге, велика! Я ще маленька, мені важко...

Ось як вона іноді вміє хитрувати. А з вами такого не буває? Ні? Ой, ану пригадайте!

В Оленчиному дворі, тільки в іншому будинку, живе її подружка Галочка — кучерява така, як баранчик, і чорненька, немов справжня галка. У Галочки, як і в Оленки, теж є тато та мама, і хоч немає бабусі, зате до них щодня приходять тьотя Настя: вона прибирає, готує обід, ще й доглядає Галочку.

І ще в Галочки є здоровезний та вреднющий собака — Казбек. Ну — справжнісінький вовк, аж глянути страшно. Оце якось мало не розірвав на шматочки Оленчиного котика — Димка. Добре, що Димок устиг видряпатись на каштан, що росте у дворі. Той каштан — сам один у дворі, а навколо — муровані високі будинки. Якби каштанів було п'ять або сім, то б мали свій ліс! Правда, тоді б не було куди заїздити машинам.

Оленка дуже розгнівалася на Казбека, аж з Галочкою через нього посварилася.

Хоча посваритись подружкам не штука, вони таки частенько сперечаються. І все тому, що Галочка — хвастуха, а наша Оленка страх як не любить перед нею поступатися. Ото як зійдуться, то вже й заведуться.

— А мій татко легкову машину "Волгу" має,— почне вихвалитися Галочка.— Він нею по всьому місту їздить і мене катає, коли я тільки захочу.

— Подумаєш — "Волга"! Зате мій татко автобусом їздить, а автобус у сто разів

більший від вашої "Волги"! — відріже Оленка.— Що, скажеш — не більший?

Цього Галочка сказати не може, бо й справді автобус — нехай не в сто разів — а таки більший.

— Зате мій татко — директор! Про це всі в дворі знають, бо директор — то неабищо! От!

— Ну то й що? А мій татко працює на електростанції! — не поступається Оленка.

Ба й справді: коли в когось із сусідів погасне електрика, то кого просять полагодити? Може, Галоччиного батька-директора? Аякже, Галоччиного! По Оленчиного тоді приходять! Її татко вмить все полагодить. Своїм татком Оленка може пишатися.

Гірше, коли суперечка заходить про мам,— тоді перемагає Галочка. Кожна з дівчаток любить свою маму, та на лихо виходить завжди так, що Галочці є чим похвалитися, а Оленці — нічим.

Справді, Галоччина мама літає величезним літаком по небу в далекі краї, і називається вона так незвичайно, що й вимовити важко,— бортпровідниця. Коли Галоччина мама збирається в політ, вона зодягає прегарний костюм з блискучими гудзиками і кругленьку ловку шапочку-пілотку. Такого вбрання в жодної мами немає! Що правда, то правда, нічого не скажеш...

Коли в небі загуде літак, Галочка завжди задирає голову і на весь двір галасує, то летить її мама. А що ж, може, й мама, хіба з землі розпізнаєш?

— Без моєї мами не можна літати, бо вона — хазяйка літака,— закопилює губи Галочка.— Вона за всіма доглядає, усіх годує й напуває, без неї просто пропали б!

Оленка ж тільки мовчки зітхає. Хазяйка літака — не жарти! Хіба ж на таке не позаздриш?

Оленчина мама не літає по небу, вона проста робітниця, працює на фабриці. І одягається вона дуже просто, не в костюм, не в пілотку, а так, як усі. І вигляд у неї зовсім звичайний. Ну — мама та й годі. Ходить щодня на свою фабрику, а вдома порається по хазяйству: шиє, пере, прибирає, на бабусю ж усього не скинеш. І про далекі краї вона не розповідає дівчаткам, як Галоччина, бо в далеких краях Оленчина мама зроду й не бувала.

А Оленці ж так хочеться теж похвалитись! Але чим? Нічого цікавого про свою маму вона розповісти не може.

Тому й прикро Оленці. Ой, і прикро ж...

* * *

Того дня з самого ранку небо вгорнулося в сірі лапаті хмари, завив сердитий вітер і дихнув холодом. Настала осінь, а восени завжди на небі купчаться хмари та віють сердиті вітри, на те вона й осінь. Так і бабуся казала, та хіба ж з того Оленці легше?

Сиди собі вдома та бався з кошеням, а воно вже й так геть-чисто руки подряпало. Набридло!

Бабусю, розкажи мені якусь нову казку. Тільки ціка-ву-цікаву.

Яку ж тобі розказати? — розводить руками бабуся.— Хіба що про Івасика-Телесика?

- Не хочу про Телесика, хочу нову! А нової бабуса не знає.
- То поший моїй ляльці нову суценку. Бо стара вже брудна.
- А ти випери її,— радить бабуса.
- Не хочеться Оленці прати. Краще книжку якусь роздивитись.

Знайшла Оленка на полиці мамину книжку і почала з нудьги розглядати. А там усе такі чудернацькі малюнки — коліщата, петлі, гачки... Нічого не втямиш.

— І що це за книжка? — розсердилася Оленка.— Навіщо її, таку нуднющу, мама читає?

- Не коверзуй,— сказала бабуса й надягла окуляри.— А дай-но цю книжку сюди.

І заходилась пояснювати — що воно там і до чого. Бо ж і бабуса раніше теж працювала на маминій фабриці, а книжка була саме про фабрику, про її обладнання. Та для Оленки воно було не дуже цікаво.

- Не хочу на фабриці працювати, хочу по небу літати.

— Якби люди не працювали на землі, то й по небу не полетіли б,— похитала головою бабуса.

- А я все одно не хочу! Не хочу й не хочу!

Нарешті визирнуло з-за хмар сонце — відразу все навкруги повеселішало. Перестала коверзувати й Оленка. Вона швиденько вдягнулась і вибігла надвір погуляти. Вибігла, глянула — та так і завмерла з подиву...

Ходить попід каштаном незнайома красуня дівчинка, блискучі каштани збирає. Вбрання на ній таке хороше, таке барвисте — що й очі у себе вбирає. Рясна спідничка золотистого кольору, а внизу — лиштва з синіх кучерявих ялиночок. Светрик теж золотистий, на грудях — два маленькі голубі олені здійняли вгору передні ратички — от-от затанцюють! І шапочка золотиста, пухната, з синіми ялиночками, і шарфик такий. І звідки взялася така красуня?

Підбігла Оленка ближче до дівчинки, придивилася — аж то зовсім і не красуня, а просто Галочка. То її чудесне вбрання так прикрасило.

Стоїть Оленка, дивується, а подружка перед нею хизуватися стала. То одним боком повернеться, то другим, ніби Оленка і так її не бачить. А далі, як завжди, Галочка почала вихвалитися:

- А в мене сьогодні день народження! Мені сьогодні аж шість років! Ага!
- Подумаєш! І мені скоро буде шість років. Ось ще трошки поживу, й буде.
- А сьогодні прилетіла моя мама й подарувала мені цей костюмчик. Бачиш який!

Хотіла Оленка сказати: "Подумаєш", але язик не повертається. Мовчить, тільки на голубих оленів дивиться — зроду Такої краси не бачила. А тут ще Казбек підбіг, повискує, кудлатим хвостиком метляє, ніби теж перед Оленкою вихваляється.

А Галочка все невгаває:

— Ти й не знаєш, як цей костюмчик зветься, а я знаю: три-ко-таж-ний, ось як. Мені мама подарувала, а тобі твоя ні. Ага! Моя мама краща!

Такого вже Оленка не могла стерпіти, та й хто б таке стерпів? Вона схопила з землі великий каштан та як замахнеться на Галочку.

— Тікай звідси, Галко-задавалко, бо я тобі зараз дам! Галочка вискнула і кинулася тікати. Оленка й не думала гнатися за нею, просто хотіла налякати трошки, аби не задавалася, але тут сталося лихо: Галочка послизнулася, впала в калюжу і забруднила весь свій розкішний костюмчик.

Оленка аж похолола з ляку. Що ж тепер буде?

Галочка заверещала на весь двір, підхопилася й побігла додому, а перелякана Оленка притьмом заховалася за грубим стовбуром каштана. Адже зараз Галочка побіжить до бабусі скаржитись... І звідки така біда на Оленчину голову?

Сіла Оленка на купу пожовклого каштанового листя, притулилася до кострубатого каштанового стовбура й заплакала. Додому тепер і повертатися страшно, гуляти охота пропала. Ось вийде зараз з Галоччиної квартири тьотя Настя і скаже:

— А що ти з Галоччиним костюмчиком зробила? Як тобі не сором? Ану, ходімо до бабусі, нехай вона тебе покарає.

Тьотя Настя таки вийшла надвір — з випраним костюмчиком та мотузком у руках. Оленці вона не сказала нічого, простягла мотузок поміж гілок каштана й повісила на нього сушити костюмчик. Та й пішла собі.

Оленці трохи полегшало. Може, минеться. Хіба ж вона хотіла?..

На пухкому каштановому листі сидіти було дуже зручно. Вона зручніше вмостилась і стала милуватися голубими оленями — Галоччин светрик висів над самою її головою.

Яка ж бо щаслива ця Галка-задавалка,— от який подарунок мама їй привезла! Звісно, коли б і Оленчина мама теж літала літаком у далекі краї, то й вона знайшла б для Оленки таку красу.

Ну, чому в неї не така мама? Чому?..

На Оленчині очі знову набігли сльози. Тепер Галка ще більше задаватиметься, а їй, Оленці, доведеться мовчки кліпати.

...Раптом один з голубих оленів тихенько заворушився. Спершу хитнув гіллястими різками, повернув голівку, далі присів на задні ніжки і враз, немов маленька голуба пружинка, вискочив з Галоччиного светрика просто в Оленчині руки. Отак влітку з високої трави зненацька вискакує бірюзовий коник-стрибунець.

— Ой! — скрикнула з несподіванки Оленка і мало не впустила Голубого Оленя. А він, маленький, тонконогий, стояв на долоні й тремтів з холоду — адже був зовсім мокрий!

Оленка витерла його ріжечком хустки, і олень знову став пухнастий та м'який.

— Ти не справжній? — тихенько, аби не злякати, запитала Оленка.— Ти іграшковий?

— Так, я не справжній,— відказав Голубий Олень.— Справжні олені не живуть у містах і ніколи не бувають голубого кольору. Але я й не іграшковий, я — трикотажний. Якщо ти добре придивишся до мене, то побачиш, що я сплетений з тонких шерстяних ниток.

— Який же ти гарний! — Оленка погладила Голубого Оленя по м'якій блискучій спинці.— А чому ти вискочив з Галоччиного светрика?

— Я побачив, як ти плакала. В мене шерстяне серце, але я не можу спокійно бачити сліз. Чого ти плакала, Оленко? Хто тебе скривдив?

— Ніхто... Я злякалася, що Галочка впала в калюжу.

— А ще чому? Ти не про все мені сказала. Оленка похнюпилася:

— Мені... мені шкода, що моя мама не така, як Галоччина...

Несподівано Голубий Олень дуже розгнівався на Оленку. Він, напевне, почервонів би від гніву, якби не був такий голубий.

— Ось воно що! А чим же твоя мама гірша? Чим вона тобі не догодила?

— Галоччина мама літає на літаку, а моя ні. Галоччина мама в далекому місті знайшла і купила їй такий костюмчик, а моя...

— Галоччина мама знайшла і купила, а твоя... Та ні, не буду тобі нічого говорити,— він спересердя тупнув голубою ніжкою.— Треба тобі побачити все на власні очі. Помандруєш зараз зі мною.

— Куди помандрую?

— Туди, де я народився.

— Так далеко? — злякалась Оленка.

— Та ні, це мене тільки купили далеко, а народився я у вашому місті. Сідай мені на спину.

— Як же я сяду тобі на спину? Я ж тебе відразу роздушу.

— Шерстяного оленя роздушити не можна, але й справді ти не вмістишся на моїй спині. Що ж, доведеться й тобі зробитись маленькою. Заплющ очі.

Та Оленці зовсім не хотілося ставати такою маленькою, як Голубий Олень. Тоді ж хто завгодно наступить на неї, а лихий Казбек просто проковтне.

— Я не хо-очу... Я боюся...

— Не бійся: коли ми повернемось, ти знову виростеш. А зараз слухайся мене!

Оленка знехотя заплющила очі. Голубий Олень зіскочив з її долоні на землю, тричі оббіг навколо Оленки. Щось зашуміло, загуло... Оленці стало страшно. Вона боязко розплющила одне око: ой, що ж це?

А дивуватись було чому. Все навколо зробилось таким велетенським, що годі й впізнати. Невеличкі калюжки після дощу перетворилися на широкі озера, гараж для машини Га-лоччиного тата — мов висотний будинок у сто поверхів, а в будинків — і даху не видно... Навіть звичайні каштани, що їх Оленка так любила збирати, стали схожі на дивовижні шоколадні гарбузи. Он на велетенський ґанок вийшов сусід — велетень Павло Дем'янович, а кожна його калоша — завбільшки з грузовик!

Ви вже, мабуть, здогадалися, що нічого навколо Оленки не змінилося, просто сама вона зробилася крихітною, мов мізинчик. Але Оленка того не збагнула і дуже перелякалася.

А тут ще раптом стрибнула до неї волохата сіра звірюка й замахнулася пазуристою лапою. Морда у звірюки була вусата й страшна, зелені очиська так хижо світилися, що бідолашна Оленка заверещала від жаху й кинулася до Голубого Оленя, котрий теж став завбільшки з коня.

— Сідай швидше на мене! — гукнув він і рвонувся в повітря, рятуючи Олену від пазурів лютого звіра.

— Що то за страховисько? — схлипнула Оленка.— Він мало мене не з'їв...

— То ж твій котик Димок,— відказав Голубий Олень.— Певне, хотів з тобою трошки погратися, але тепер краще не потрапляти йому до лап. Ну, тримайся міцніше.

Оленка міцно вчепилася в оленячі роги, і Голубий Олень стрибнув і знявся в повітря. Звичайно, олені не вміють літати, та це ж був не простий олень! Він вихором мчав Оленку понад головами людей, що ходили по вулицях, понад автобусами, тролейбусами, трамваями... Вони летіли так швидко, що, певно, й Галоччина мама на своєму літаку не змогла б їх наздогнати, їх навіть не помітив вусатий міліціонер, що стояв на самому людному перехресті.

* * *

Не встигла Оленка отямитись, як вони опустилися на муровану огорожу перед велетенським будинком.

— Дивись,— мовив Голубий Олень.— Отут я народився.□Та Оленка з того дива й роздивитись нічого до ладу не могла.

— Тримайся! — попередив Голубий Олень і блискавкою майнув у відчинене широке вікно.

Вони опинилися в дуже просторому і яскраво освітленому приміщенні. Оленці здалося, що вони опинилися у великому місті, тільки такого міста вона зроду не бачила. Тут басовито, немов сердиті джмелі, гули великі чотирилапі машини, що стояли рядами. Навколо машин походжали жінки в синіх халатах. Всі вони були такі заклопотані, що на Оленку ніхто й уваги не звернув. Може, тому, що вона стала крихітною, а може, тому — що ще й казковою дівчинкою. А казкових істот ніхто з людей не може побачити.

— Придивляйся ж гарненько,— наказав Голубий Олень.— Я привів тебе сюди, аби ти зрозуміла.

— Що зрозуміла?

— Те, чого досі не тямила.

І Голубий Олень повів Оленку до однієї машини. Біля машини спиною до Оленки теж стояла жінка, як і всі — у синьому халаті ще й квітчастій косинці. Кожна квіточка на косинці була більша за Оленчину голову.

— Це — В'язальна Машина, а ото — її Хазяйка,— пояснив Голубий Олень.— Саме тут я й народився.

Оленка хотіла зазірнути Хазяйці в обличчя, але для неї то було надто високо.

А Голубий Олень почувався як вдома. Весело стукаючи ніжками, він повів Оленку навколо Мащини і показав на ряд великих катушок — золотистих, голубих і синіх. Вони повільно крутилися на В'язальній Машині, і від кожної тяглася нитка — золотиста, голуба та синя.

— Які чудернацькі катушки,— здивувалась Оленка.— Я ще таких ніколи не бачила.

— Багато чого ще ти не бачила. А то Шпулі, на них намотана різнокольорова

шерстяна пряжа. Зауваж, що вони дуже поважні та гордовиті. Коли їм щось не до вподоби, вони відразу ображаються й обривають свої нитки. З ними треба поводитись ввічливо.

Справді, вигляд у Шпуль був надзвичайно поважний. Вони оберталися, немов танцювали, і гордовито шелестіли:

— Що вдієшшш, що вдієшшш, доводиться кружжжляти. Без нашшшої пряжжжі не зв'яжуть трикотажжжу!

— Ач, які хвастухи, ніби наша Галочка,— засміялася Оленка.— А навіщо від них тягнуться нитки?

— Їхні нитки підхоплюють працівниці — В'язальні Голки. Переплітають у трикотажне полотно. Ось воно — подивись.

З В'язальної Машини повільно сунула вниз широка золотиста смуга. Ось на ній з'явилися сині, а поряд з ними голубі цятки. Щодалі вони перетворилися в розлогі ріжки... Ще трохи, і на золотавому тлі заголубіли два веселі олені.

— Нові Голубі Олені!—зачудовано ойкнула Оленка.— Точнісінько такі, як ти!

— Так, ти щойно побачила, як з різнокольорової пряжі на В'язальній Машині народилися два мої братики-близнята,— урочисто промовив Голубий Олень.— Бо сьогодні Хазяйка знову звеліла В'язальним Голкам працювати над трикотажним полотном для таких костюмчиків, як у Галочки. Гей, братики Олені, вітаємо вас з днем народження!

У відповідь новонароджені Олені привітно похитали голубими ріжками.

— То це ж так просто...— розчаровано мовила Оленка.

— Ти так гадаєш? Доведеться тебе познайомити з В'язальними Голками. Вони саме працюють, і не можна їм заважати, доведеться зачекати перерви...

— Не хочу чекати! Хочу зараз!

— Що ж, гаразд: я тебе зараз познайомлю з черговою В'язальною Голкою, коли ти така нетерпляча.

— З черговою? А навіщо вона чергує?

— Бо так треба. Коли якась В'язальна Голка зламається, то чергова відразу ж її замінює. Машина не повинна спинятись.

Біля В'язальної Машини стояв столик з поличками. Для Оленки — то був цілий столик, а полиці на ньому, немов широкі мости. Голубий Олень з Оленкою на спині вискочив на одну з полиць. Там стояла хатка-коробочка. Коробочка — то для звичайних людей, а Оленка могла б в неї влізти. Та Олень того не дозволив, а ввічливо постукав у стіну ратичкою: "Стук-стук-стук! А вийди до нас!"

В ту ж мить з коробочки вискочила кумедна істота. Довга, тонка, голівка скидалася на довгастий гачок з рухливим язиком, єдина нога — взута в сталевий черевичок на високому каблучку.

— Точнісінько така є і в моєї бабусі,— пригадала Оленка.— Бабуся нею заплітає петлі на панчохах, коли порвуться.

— Де, де скоїлось лихо? — стривожено задзвеніла чергова В'язальна Голка,

озираючись на всі боки.— Котра з моїх сестричок занедужала? Котру я повинна замінити?

— Не лякайся даремно, всі твої сестри здоровенькі, працюють,— заспокоїв її Голубий Олень.— Я хочу познайомити тебе з дівчинкою Оленкою.

В'язальна Голка відразу заспокоїлася і лагідно закивала чудною голівкою.

— Добрий день! Мені дуже приємно,— вона вклонилась Оленці.— У нашої гості таке гарне ім'я!

— Еге, дуже гарне,— погодився Голубий Олень.— Чи не правда, воно схоже на моє — Оленка! Та й сама вона хороша дівчинка, тільки треба їй дещо збагнути й набратися розуму. Для цього я її сюди й привів.

Ой, і образилася ж Оленка! Ото який, і навіщо таке говорити. В'язальна Голка може подумати, що Оленка і справді дурненька, ще й стане з неї сміятися. Звісно, невелике щастя — якась там В'язальна Голка, але Оленка не дозволить нікому з себе сміятися!

А В'язальна Голка поглянула на Оленку й співчутливо зацокала своїм сталевим язичком:

— Тц, тц, тц! Вона хоче набратися розуму? То дуже-дуже добре, що ти її сюди привів. У кого ж і повчитися розуму, як не в нашої Хазяйки?

— Не хочу я в неї вчитися розуму! — ображено буркнула Оленка.

— Що ти сказала? — обурено задзвеніла В'язальна Голка.— Ти не хочеш вчитися розуму в нашої Хазяйки? Ти розумієш, що кажеш?

— Вона не хоче вчитися розуму в нашої Хазяйки! — гнівно закричали Голубі Олені. Їх тут було вже багато, бо Хазяйка складала сплетені на В'язальній Машині шматки трикотажного полотна на горішню полицю столика.— Ви чуєте, що каже це нерозумне дівчисько?

— Ганьба! Сором!—сердито зашелестіли різнокольорові Шпулі.— Нехай нас не нервує, бо ми повриваєм нитки.

— Бо й не хочу,— вперто сказала Оленка.— І чого це ви всі так розходилися? Що мені — ваша Хазяйка? Вези мене, Оленю, швидше додому, мені тут не подобається.

— Ні,— відказав Голубий Олень.— Нам ще вертатися рано. Краще послухай, що тобі кажуть.

— Якби ж ти знала, яка вона — наша Хазяйка, ти б ніколи не посміла такого казати,— хвилювалася В'язальна Голка.— Вона ж справжня чарівниця! У неї золоті руки! А який порядок в її господарстві: мої сестри майже ніколи не хворіють, а В'язальна Машина не псується!

— На сусідній Машині так часто рвуть нашу пряжу, а з нашою Хазяйкою працювати — справжнє щастя,— доводили Шпулі.

— Нашу Хазяйку всі люблять і шанують! — хором гукали Голубі Олені, аж ніжками тупали.— А скільки чудових, барвистих речей, скільки светрів, спідничок, шапочок, шарфиків щодня виробляють її добрі, розумні руки! Нехай це зухвале дівчисько погляне на Хазяйчині руки! Нехай погляне!

Оленка знітилась: отак на неї напалися! Тут саме Хазяйка зняла з В'язальної Мащини новий шматок трикотажу й поклала на столик. І Оленка поглянула на її руки. Поглянула — і відразу впізнала...

Бо вона могла б їх впізнати, навіть заплющивши очі. Для цього досить було притулитись щокою до теплої, трохи шорсткої, але такої лагідної руки. Торкнутись губами до темних набухлих жилочок, намацати глибоку борозенку шраму на середньому пальці правої руки або тверді мозолики на долонях... Ні, не могла не впізнати Оленка ці дбайливі, натруджені, рідні-рідні руки!

То ось хто порядкував на В'язальній Мащині! Ось хто її славна Хазяйка!

І Оленка радісно, на повний голос, закричала:

— Та це ж моя мама!!!

Якби навкруги не гули так В'язальні Мащини, то напевне б мама почула Оленчин голос. А може б, і не почула, бо їй ніколи було дослухатись — вона працювала.

— Оленю, любий, чого ж ти мені відразу не сказав?

— А навіщо? Хіба не краще було тобі самій про все дізнатися і все зрозуміти. Тепер ти бачиш, яка в тебе мама? Розумієш, скільки користі й радості приносять людям її працюючі руки?

— Розумію! Все-все розумію!

— А не станеш заздрити Галочці за її маму?

— Ніколи не стану!

— Цоки-цоки-цок! — радісно затанцювала чергова В'язальна Голка, весело кивнула Оленці голівкою і заховалась у хатку-коробку. Гордовиті Шпулі теж пробачили їй і лагідно закружляли, а ціла черідка нових Голубих Оленів приязно усміхалась Оленці. Вони знали, що тепер Оленка таки набралася розуму.

Ще б довго дивилась Оленка, як працює її мама, як народжуються на В'язальній Мащині все нові та нові трикотажні з прегарними візерунками речі. Та вже сам Голубий Олень нагадав, що пора їм повертатись додому.

А повертатись звідси не хочеться. Оленка із жалем зітхнула, сіла на спину Голубому Оленю і тільки встигла На прощання махнути рукою, як знову опинилася у своєму дворі під каштаном, на купі пожовклого листя.

Каштани, що рясно всівали землю навколо Оленки, вже не здавалися велетенськими гарбузами, калюжі стали звичайними калюжами, а не озерами, та й сама Оленка знову була такого ж зросту, як і раніше. Навіть трішечки більшого, бо всі на світі дівчатка та хлопчики без упину ростуть, аж доки не стануть зовсім дорослими.

На ганку стояла бабуса і кликала Оленку обідати.

— Оленко! Де ти ділася? Кличу-кличу, ніяк не докликуся...

Тьотя Настя прийшла узяти з мотузка Галоччин костюмчик, бо він вже протрях. Оленка зиркнула на светрик: Голубий Олень вже спокійнісінько стояв на своєму місці, і ніхто б не зміг догадатись про їхню дивовижну мандрівку на трикотажну фабрику.

Оленка швиденько підхопилася й побігла додому. Вона заходила розповідати бабусі про свою надзвичайну пригоду.

Але бабуся так і не повірила Оленці.

— То ж, певне, тобі все наснилось, мабуть, заснула отам, під каштаном.

— Ні, не заснула! Ми з Оленем справді літали на мамину фабрику.

Бабуся посміхнулася, взяла мамину книжку, що й досі лежала на столі розкрита, й поставила її на полицку.

Так і не змогла Оленка довести, що то все — щира правда. Бо ж і Голубий Олень не схотів більше оживати, а непорушно голубів на Галоччиному светрику.

Проте не тільки на Галоччиному. Бо незабаром й до Оленки прийшов день народження, і мама подарувала їй такий самий чудовий костюмчик з голубими оленями.

Оленка дуже пишалася тим, що костюмчик зроблено руками її матусі. Відтоді навіть Галочка-хвастуха перестала так задаватися, бо що не кажи, а бути хазяйкою голубих оленів анітрохи не гірше, ніж бути хазяйкою великого літака! А зараз, друзі мої, я хочу розповісти вам про дівчинку Оленку, що живе у великому й людному місті, про дивовижну пригоду, що сталася з нею. Оленка запевняє, що то щира правда, то чому ж би нам їй не повірити? Адже й вона сама тому вірить!

Яка вона з себе, Оленка? Така, як багато дівчаток: кругловида, цікава, носик — гудзиком, а по тому гудзику — ото досада! — рясні краплинки-весняночки, такі ж золотаві, як і Оленчині куценькі кіски, що їх так нешанобливо називають мишачими хвостиками.

Таке придумали! У миші ж хвіст голий та сірий, а в Оленки кіски пухнасті.

І ще Оленка страх як не любить, коли їй нагадують, що вона — маленька.

— Чому маленька? — гнівається.

— Тому, що мало прожила на світі.

— Де ж там мало?.. — Скільки себе пам'ятає, стільки й на світі живе. Все живе та живе, а вони кажуть — мало. Бач, які!

Правда, буває й таке, що наша Оленка міркує інакше. Захоче ото піти погуляти, а бабуся наказує:

Прибери-но іграшки, Оленко, негоже їх так розкидати. Та й куди ти така розпатлана та розхристана? Зачешися та гудзики позастібай, як треба. Ти вже велика, люди сміятимуться.

— Еге, велика! Я ще маленька, мені важко...

Ось як вона іноді вміє хитрувати. А з вами такого не буває? Ні? Ой, ану пригадайте!

В Оленчиному дворі, тільки в іншому будинку, живе її подружка Галочка — кучерява така, як баранчик, і чорненька, немов справжня галка. У Галочки, як і в Оленки, теж є тато та мама, і хоч немає бабусі, зате до них щодня приходить тьотя Настя: вона прибирає, готує обід, ще й доглядає Галочку.

І ще в Галочки є здоровезний та вреднючий собака — Казбек. Ну — справжнісінький вовк, аж глянути страшно. Оце якось мало не розірвав на шматочки Оленчиного котика — Димка. Добре, що Димок устиг видряпатись на каштан, що росте у дворі. Той каштан — сам один у дворі, а навколо — муровані високі будинки. Якби

каштанів було п'ять або сім, то б мали свій ліс! Правда, тоді б не було куди заїздити машинам.

Оленка дуже розгнівалася на Казбека, аж з Галочкою через нього посварилася.

Хоча посваритись подружкам не штука, вони таки частенько сперечаються. І все тому, що Галочка — хвастуха, а наша Оленка страх як не любить перед нею поступатися. Ото як зійдуться, то вже й заведуться.

— А мій татко легкову машину "Волгу" має,— почне вихвалитися Галочка.— Він нею по всьому місту їздить і мене катає, коли я тільки захочу.

— Подумаєш — "Волга"! Зате мій татко автобусом їздить, а автобус у сто разів більший від вашої "Волги"! — відріже Оленка.— Що, скажеш — не більший?

Цього Галочка сказати не може, бо й справді автобус — нехай не в сто разів — а таки більший.

— Зате мій татко — директор! Про це всі в дворі знають, бо директор — то неабищо! От!

— Ну то й що? А мій татко працює на електростанції! — не поступається Оленка.

Ба й справді: коли в когось із сусідів погасне електрика, то кого просять полагодити? Може, Галоччиного батька-директора? Аякже, Галоччиного! По Оленчиного тоді приходять! Її татко вміє все полагодити. Своїм татком Оленка може пишатися.

Гірше, коли суперечка заходить про мам,— тоді перемагає Галочка. Кожна з дівчаток любить свою маму, та на лихо виходить завжди так, що Галочці є чим похвалитися, а Оленці — нічим.

Справді, Галоччина мама літає величезним літаком по небу в далекі краї, і називається вона так незвичайно, що й вимовити важко,— бортпровідниця. Коли Галоччина мама збирається в політ, вона зодягає прегарний костюм з блискучими гудзиками і кругленьку ловку шапочку-пілотку. Такого вбрання в жодної мами немає! Що правда, то правда, нічого не скажеш...

Коли в небі загуде літак, Галочка завжди задирає голову і на весь двір галасує, то летить її мама. А що ж, може, й мама, хіба з землі розпізнаєш?

— Без моєї мами не можна літати, бо вона — хазяйка літака,— закопилює губи Галочка.— Вона за всіма доглядає, усіх годує й напуває, без неї просто пропали б!

Оленка ж тільки мовчки зітхає. Хазяйка літака — не жарти! Хіба ж на таке не позаздриш?

Оленчина мама не літає по небу, вона проста робітниця, працює на фабриці. І одягається вона дуже просто, не в костюм, не в пілотку, а так, як усі. І вигляд у неї зовсім звичайний. Ну — мама та й годі. Ходить щодня на свою фабрику, а вдома порається по хазяйству: шиє, пере, прибирає, на бабусю ж усього не скинеш. І про далекі краї вона не розповідає дівчаткам, як Галоччина, бо в далеких краях Оленчина мама зроду й не бувала.

А Оленці ж так хочеться теж похвалитись! Але чим? Нічого цікавого про свою маму вона розповісти не може.

Тому й прикро Оленці. Ой, і прикро ж...

* * *

Того дня з самого ранку небо вгорнулося в сірі лапаті хмари, завив сердитий вітер і дихнув холодом. Настала осінь, а восени завжди на небі купчаться хмари та віють сердиті вітри, на те вона й осінь. Так і бабуся казала, та хіба ж з того Оленці легше?

Сиди собі вдома та бався з кошеням, а воно вже й так геть-чисто руки подряпало. Набридло!

Бабусю, розкажи мені якусь нову казку. Тільки ціка-ву-цікаву.

Яку ж тобі розказати? — розводить руками бабуся.— Хіба що про Івасика-Телесика?

— Не хочу про Телесика, хочу нову!□А нової бабуся не знає.

— То поший моїй ляльці нову сукенку. Бо стара вже брудна.

— А ти випери її,— радить бабуся.

— Не хочеться Оленці прати. Краще книжку якусь роздивитись.

Знайшла Оленка на полиці мамину книжку і почала з нудьги розглядати. А там усе такі чудернацькі малюнки — коліщата, петлі, гачки... Нічого не втямиш.

— І що це за книжка? — розсердилася Оленка.— Навіщо її, таку нуднющу, мама читає?

— Не коверзуй,— сказала бабуся й надягла окуляри.— А дай-но цю книжку сюди.

І заходилась пояснювати — що воно там і до чого. Бо ж і бабуся раніше теж працювала на маминій фабриці, а книжка була саме про фабрику, про її обладнання. Та для Оленки воно було не дуже цікаво.

— Не хочу на фабриці працювати, хочу по небу літати.

— Якби люди не працювали на землі, то й по небу не полетіли б,— похитала головою бабуся.

— А я все одно не хочу! Не хочу й не хочу!

Нарешті визирнуло з-за хмар сонце — відразу все навкруги повеселішало. Перестала коверзувати й Оленка. Вона швиденько вдягнулась і вибігла надвір погуляти. Вибігла, глянула — та так і завмерла з подиву...

Ходить попід каштаном незнайома красуня дівчинка, блискучі каштани збирає. Вбрання на ній таке хороше, таке барвисте — що й очі у себе вбирає. Рясна спідничка золотистого кольору, а внизу — лиштва з синіх кучерявих ялиночок. Светрик теж золотистий, на грудях — два маленькі голубі олені здійняли вгору передні ратички — от-от затанцюють! І шапочка золотиста, пухната, з синіми ялиночками, і шарфик такий. І звідки взялася така красуня?

Підбігла Оленка ближче до дівчинки, придивилася — аж то зовсім і не красуня, а просто Галочка. То її чудесне вбрання так прикрасило.

Стоїть Оленка, дивується, а подружка перед нею хизуватися стала. То одним боком повернеться, то другим, ніби Оленка і так її не бачить. А далі, як завжди, Галочка почала вихвалитися:

— А в мене сьогодні день народження! Мені сьогодні аж шість років! Ага!

— Подумаєш! І мені скоро буде шість років. Ось ще трошки поживу, й буде.

— А сьогодні прилетіла моя мама й подарувала мені цей костюмчик. Бачиш який!

Хотіла Оленка сказати: "Подумаєш", але язик не повертається. Мовчить, тільки на голубих оленів дивиться — зроду Такої краси не бачила. А тут ще Казбек підбіг, повискує, кудлатим хвостиком метляє, ніби теж перед Оленкою вихваляється.

А Галочка все невгаває:

— Ти й не знаєш, як цей костюмчик зветься, а я знаю: три-ко-таж-ний, ось як. Мені мама подарувала, а тобі твоя ні. Ага! Моя мама краща!

Такого вже Оленка не могла стерпіти, та й хто б таке стерпів? Вона схопила з землі великий каштан та як замахнеться на Галочку.

— Тікай звідси, Галко-задавалко, бо я тобі зараз дам! Галочка вискнула і кинулася тікати. Оленка й не думала гнатися за нею, просто хотіла налякати трошки, аби не задавалася, але тут сталося лихо: Галочка послизнулася, впала в калюжу і забруднила весь свій розкішний костюмчик.

Оленка аж похолола з ляку. Що ж тепер буде?

Галочка заверещала на весь двір, підхопилася й побігла додому, а перелякана Оленка притьмом заховалася за грубим стовбуром каштана. Адже зараз Галочка побіжить до бабусі скаржитись... І звідки така біда на Оленчину голову?

Сіла Оленка на купу пожовклого каштанового листя, притулилася до кострубатого каштанового стовбура й заплакала. Додому тепер і повертатися страшно, гуляти охота пропала. Ось вийде зараз з Галоччиної квартири тьотя Настя і скаже:

— А що ти з Галоччиним костюмчиком зробила? Як тобі не сором? Ану, ходімо до бабусі, нехай вона тебе покарає.

Тьотя Настя таки вийшла надвір — з випраним костюмчиком та мотузком у руках. Оленці вона не сказала нічого, простягла мотузку поміж гілок каштана й повісила на нього сушити костюмчик. Та й пішла собі.

Оленці трохи полегшало. Може, минеться. Хіба ж вона хотіла?..

На пухкому каштановому листі сидіти було дуже зручно. Вона зручніше встигала і стала милуватися голубими оленями — Галоччин светрик висів над самою її головою.

Яка ж бо щаслива ця Галка-задавалка, — от який подарунок мама їй привезла! Звісно, коли б і Оленчина мама теж літала літаком у далекі краї, то й вона знайшла б для Оленки таку красу.

Ну, чому в неї не така мама? Чому?..

На Оленчині очі знову набігли сльози. Тепер Галка ще більше задаватиметься, а їй, Оленці, доведеться мовчки кліпати.

...Раптом один з голубих оленів тихенько заворушився. Спершу хитнув гіллястими різками, повернув голівку, далі присів на задні ніжки і враз, немов маленька голуба пружинка, вискочив з Галоччиного светрика просто в Оленчині руки. Отак влітку з високої трави зненацька вискакує бірюзовий коник-стрибунець.

— Ой! — скрикнула з несподіванки Оленка і мало не впустила Голубого Оленя. А він, маленький, тонконогий, стояв на долоні й тремтів з холоду — адже був зовсім мокрий!

Оленка витерла його ріжечком хустки, і олень знову став пухнастий та м'який.

— Ти не справжній? — тихенько, аби не злякати, запитала Оленка. — Ти іграшковий?

— Так, я не справжній, — відказав Голубий Олень. — Справжні олені не живуть у містах і ніколи не бувають голубого кольору. Але я й не іграшковий, я — трикотажний. Якщо ти добре придивишся до мене, то побачиш, що я сплетений з тонких шерстяних ниток.

— Який же ти гарний! — Оленка погладила Голубого Оленя по м'якій блискучій спинці. — А чому ти вискочив з Галочкиного светрика?

— Я побачив, як ти плакала. В мене шерстяне серце, але я не можу спокійно бачити сліз. Чого ти плакала, Оленко? Хто тебе скривдив?

— Ніхто... Я злякалася, що Галочка впала в калюжу.

— А ще чому? Ти не про все мені сказала. Оленка похнюпилась:

— Мені... мені шкода, що моя мама не така, як Галоччина...

Несподівано Голубий Олень дуже розгнівався на Оленку. Він, напевне, почервонів би від гніву, якби не був такий голубий.

— Ось воно що! А чим же твоя мама гірша? Чим вона тобі не догодила?

— Галоччина мама літає на літаку, а моя ні. Галоччина мама в далекому місті знайшла і купила їй такий костюмчик, а моя...

— Галоччина мама знайшла і купила, а твоя... Та ні, не буду тобі нічого говорити, — він спересердя тупнув голубою ніжкою. — Треба тобі побачити все на власні очі. Помандруєш зараз зі мною.

— Куди помандрую?

— Туди, де я народився.

— Так далеко? — злякалась Оленка.

— Та ні, це мене тільки купили далеко, а народився я у вашому місті. Сідай мені на спину.

— Як же я сяду тобі на спину? Я ж тебе відразу роздушу.

— Шерстяного оленя роздушити не можна, але й справді ти не вмістишся на моїй спині. Що ж, доведеться й тобі зробитись маленькою. Заплющ очі.

Та Оленці зовсім не хотілося ставати такою маленькою, як Голубий Олень. Тоді ж хто завгодно наступить на неї, а лихий Казбек просто проковтне.

— Я не хо-очу... Я боюся...

— Не бійся: коли ми повернемось, ти знову виростеш. А зараз слухайся мене!

Оленка знехотя заплющила очі. Голубий Олень зіскочив з її долоні на землю, тричі оббіг навколо Оленки. Щось зашуміло, загуло... Оленці стало страшно. Вона боязко розплющила одне око: ой, що ж це?

А дивуватись було чому. Все навколо зробилось таким велетенським, що годі й впізнати. Невеличкі калюжки після дощу перетворилися на широкі озера, гараж для машини Га-лоччиного тата — мов висотний будинок у сто поверхів, а в будинків — і даху не видно... Навіть звичайні каштани, що їх Оленка так любила збирати, стали

схожі на дивовижні шоколадні гарбузи. Он на велетенський ґанок вийшов сусід — велетень Павло Дем'янович, а кожна його калоша — завбільшки з грузовик!

Ви вже, мабуть, здогадалися, що нічого навколо Оленки не змінилося, просто сама вона зробилася крихітною, мов мізинчик. Але Оленка того не збагнула і дуже перелякалася.

А тут ще раптом стрибнула до неї волохата сіра звірюка й замахнулася пазуристою лапою. Морда у звірюки була вусата й страшна, зелені очиська так хижо світилися, що бідолашна Оленка заверещала від жаху й кинулася до Голубого Оленя, котрий теж став завбільшки з коня.

— Сідай швидше на мене! — гукнув він і рвонувся в повітря, рятуючи Олену від пазурів лютого звіра.

— Що то за страховисько? — схлипнула Оленка.— Він мало мене не з'їв...

— То ж твій котик Димок,— відказав Голубий Олень.— Певне, хотів з тобою трошки погратися, але тепер краще не потрапляти йому до лап. Ну, тримайся міцніше.

Оленка міцно вчепилася в оленячі роги, і Голубий Олень стрибнув і знявся в повітря. Звичайно, олені не вміють літати, та це ж був не простий олень! Він вихором мчав Оленку понад головами людей, що ходили по вулицях, понад автобусами, тролейбусами, трамваями... Вони летіли так швидко, що, певно, й Галоччина мама на своєму літаку не змогла б їх наздогнати, їх навіть не помітив вусатий міліціонер, що стояв на самому людному перехресті.

* * *

Не встигла Оленка отямитись, як вони опустилися на муровану огорожу перед велетенським будинком.

— Дивись,— мовив Голубий Олень.— Отут я народився.□Та Оленка з того дива й роздивитись нічого до ладу не могла.

— Тримайся! — попередив Голубий Олень і блискавкою майнув у відчинене широке вікно.

Вони опинилися в дуже просторому і яскраво освітленому приміщенні. Оленці здалося, що вони опинилися у великому місті, тільки такого міста вона зроду не бачила. Тут басовито, немов сердиті джмелі, гули великі чотирилапі машини, що стояли рядами. Навколо машин походжали жінки в синіх халатах. Всі вони були такі заклопотані, що на Оленку ніхто й уваги не звернув. Може, тому, що вона стала крихітною, а може, тому — що ще й казковою дівчинкою. А казкових істот ніхто з людей не може побачити.

— Придивляйся ж гарненько,— наказав Голубий Олень.— Я привів тебе сюди, аби ти зрозуміла.

— Що зрозуміла?

— Те, чого досі не тямила.

І Голубий Олень повів Оленку до однієї машини. Біля машини спиною до Оленки теж стояла жінка, як і всі — у синьому халаті ще й квітчастій косинці. Кожна квіточка на косинці була більша за Оленчину голову.

— Це — В'язальна Машина, а ото — її Хазяйка,— пояснив Голубий Олень.— Саме тут я й народився.

Оленка хотіла зазирнути Хазяйці в обличчя, але для неї то було надто високо.

А Голубий Олень почувався як вдома. Весело стукаючи ніжками, він повів Оленку навколо Мащини і показав на ряд великих катушок — золотистих, голубих і синіх. Вони повільно крутилися на В'язальній Машині, і від кожної тяглася нитка — золотиста, голуба та синя.

— Які чудернацькі катушки,— здивувалась Оленка.— Я ще таких ніколи не бачила.

— Багато чого ще ти не бачила. А то Шпулі, на них намотана різнокольорова шерстяна пряжа. Зауваж, що вони дуже поважні та гордовиті. Коли їм щось не до вподоби, вони відразу ображаються й обривають свої нитки. З ними треба поводитись ввічливо.

Справді, вигляд у Шпуль був надзвичайно поважний. Вони оберталися, немов танцювали, і гордовито шелестіли:

— Що вдієшшш, що вдієшшш, доводиться кружжжляти. Без нашшшої пряжжжі не зв'яжуть трикотажжжу!

— Ач, які хвастухи, ніби наша Галочка,— засміялася Оленка.— А навіщо від них тягнуться нитки?

— Їхні нитки підхоплюють працівниці — В'язальні Голки. Переплітають у трикотажне полотно. Ось воно — подивись.

З В'язальної Мащини повільно сунула вниз широка золотиста смуга. Ось на ній з'явилися сині, а поряд з ними голубі цятки. Щодалі вони перетворилися в розлогі ріжки... Ще трохи, і на золотавому тлі заголубіли два веселі олені.

— Нові Голубі Олені!—зачудовано ойкнула Оленка.— Точнісінько такі, як ти!

— Так, ти щойно побачила, як з різнокольорової пряжі на В'язальній Машині народилися два мої братики-близнята,— урочисто промовив Голубий Олень.— Бо сьогодні Хазяйка знову звеліла В'язальним Голкам працювати над трикотажним полотном для таких костюмчиків, як у Галочки. Гей, братики Олені, вітаємо вас з днем народження!

У відповідь новонароджені Олені привітно похитали голубими ріжками.

— То це ж так просто...— розчаровано мовила Оленка.

— Ти так гадаєш? Доведеться тебе познайомити з В'язальними Голками. Вони саме працюють, і не можна їм заважати, доведеться зачекати перерви...

— Не хочу чекати! Хочу зараз!

— Що ж, гаразд: я тебе зараз познайомлю з черговою В'язальною Голкою, коли ти така нетерпляча.

— З черговою? А навіщо вона чергує?

— Бо так треба. Коли якась В'язальна Голка зламається, то чергова відразу ж її замінює. Машина не повинна спинятись.

Біля В'язальної Мащини стояв столик з поличками. Для Оленки — то був цілий столик, а поличі на ньому, немов широкі мости. Голубий Олень з Оленкою на спині

вискочив на одну з полиць. Там стояла хатка-коробочка. Коробочка — то для звичайних людей, а Оленка могла б в неї влізти. Та Олень того не дозволив, а ввічливо постукав у стіну ратичкою: "Стук-стук-стук! А вийди до нас!"

В ту ж мить з коробочки вискочила кумедна істота. Довга, тонка, голівка скидалася на довгастий гачок з рухливим язиком, єдина нога — взута в сталевий черевичок на високому каблучку.

— Точнісінько така є і в моєї бабусі,— пригадала Оленка.— Бабуся нею заплітає петлі на панчохах, коли порвуться.

— Де, де скоїлось лихо? — стривожено задзвеніла чергова В'язальна Голка, озираючись на всі боки.— Котра з моїх сестричок занедужала? Котру я повинна замінити?

— Не лякайся даремно, всі твої сестри здоровенькі, працюють,— заспокоїв її Голубий Олень.— Я хочу познайомити тебе з дівчинкою Оленкою.

В'язальна Голка відразу заспокоїлася і лагідно закивала чудною голівкою.

— Добрий день! Мені дуже приємно,— вона вклонилась Оленці.— У нашої гості таке гарне ім'я!

— Еге, дуже гарне,— погодився Голубий Олень.— Чи не правда, воно схоже на моє — Оленка! Та й сама вона хороша дівчинка, тільки треба їй дещо збагнути й набратися розуму. Для цього я її сюди й привів.

Ой, і образилася ж Оленка! Ото який, і навіщо таке говорити. В'язальна Голка може подумати, що Оленка і справді дурненька, ще й стане з неї сміятися. Звісно, невелике щастя — якась там В'язальна Голка, але Оленка не дозволить нікому з себе сміятися!

А В'язальна Голка поглянула на Оленку й співчутливо зацокала своїм сталевим язичком:

— Тц, тц, тц! Вона хоче набратися розуму? То дуже-дуже добре, що ти її сюди привів. У кого ж і повчитися розуму, як не в нашої Хазяйки?

— Не хочу я в неї вчитися розуму! — ображено буркнула Оленка.

— Що ти сказала? — обурено задзвеніла В'язальна Голка.— Ти не хочеш вчитися розуму в нашої Хазяйки? Ти розумієш, що кажеш?

— Вона не хоче вчитися розуму в нашої Хазяйки! — гнівно закричали Голубі Олені. Їх тут було вже багато, бо Хазяйка складала сплетені на В'язальній Машині шматки трикотажного полотна на горішню полицю столика.— Ви чуєте, що каже це нерозумне дівчисько?

— Ганьба! Сором!—сердито зашелестіли різнокольорові Шпулі.— Нехай нас не нервує, бо ми повриваєм нитки.

— Бо й не хочу,— вперто сказала Оленка.— І чого це ви всі так розходилися? Що мені — ваша Хазяйка? Вези мене, Оленю, швидше додому, мені тут не подобається.

— Ні,— відказав Голубий Олень.— Нам ще вертатися рано. Краще послухай, що тобі кажуть.

— Якби ж ти знала, яка вона — наша Хазяйка, ти б ніколи не посміла такого

казати,— хвилювалася В'язальна Голка.— Вона ж справжня чарівниця! У неї золоті руки! А який порядок в її господарстві: мої сестри майже ніколи не хворіють, а В'язальна Машина не псується!

— На сусідній Машині так часто рвуть нашу пряжу, а з нашою Хазяйкою працювати — справжнє щастя,— доводили Шпулі.

— Нашу Хазяйку всі люблять і шанують! — хором гукали Голубі Олені, аж ніжками тупали.— А скільки чудових, барвистих речей, скільки светрів, спідничок, шапочок, шарфиків щодня виробляють її добрі, розумні руки! Нехай це зухвале дівчисько погляне на Хазяйчині руки! Нехай погляне!

Оленка знітилась: отак на неї напалися! Тут саме Хазяйка зняла з В'язальної Машини новий шматок трикотажу й поклала на столик. І Оленка поглянула на її руки. Поглянула — і відразу впізнала...

Бо вона могла б їх впізнати, навіть заплющивши очі. Для цього досить було притулитись щокою до теплої, трохи шорсткої, але такої лагідної руки. Торкнутись губами до темних набухлих жилочок, намацати глибоку борозенку шраму на середньому пальці правої руки або тверді мозолики на долонях... Ні, не могла не впізнати Оленка ці дбайливі, натружені, рідні-рідні руки!

То ось хто порядкував на В'язальній Машині! Ось хто її славна Хазяйка!

І Оленка радісно, на повний голос, закричала:

— Та це ж моя мама!!!

Якби навкруги не гули так В'язальні Машини, то напевне б мама почула Оленчин голос. А може б, і не почула, бо їй ніколи було дослухатись — вона працювала.

— Оленю, любий, чого ж ти мені відразу не сказав?

— А навіщо? Хіба не краще було тобі самій про все дізнатися і все зрозуміти. Тепер ти бачиш, яка в тебе мама? Розумієш, скільки користі й радості приносять людям її працюючі руки?

— Розумію! Все-все розумію!

— А не станеш заздрити Галочці за її маму?

— Ніколи не стану!

— Цоки-цоки-цок! — радісно затанцювала чергова В'язальна Голка, весело кивнула Оленці голівкою і заховалась у хатку-коробку. Гордовиті Шпулі теж пробачили їй і лагідно закружляли, а ціла черідка нових Голубих Оленів приязно усміхалась Оленці. Вони знали, що тепер Оленка таки набралася розуму.

Ще б довго дивилась Оленка, як працює її мама, як народжуються на В'язальній Машині все нові та нові трикотажні з прегарними візерунками речі. Та вже сам Голубий Олень нагадав, що пора їм повертатись додому.

А повертатись звідси не хочеться. Оленка із жалем зітхнула, сіла на спину Голубому Оленю і тільки встигла На прощання махнути рукою, як знову опинилася у своєму дворі під каштаном, на купі пожовклого листя.

Каштани, що рясно всівали землю навколо Оленки, вже не здавалися велетенськими гарбузами, калюжі стали звичайними калюжами, а не озерами, та й

сама Оленка знову була такого ж зросту, як і раніше. Навіть трішечки більшого, бо всі на світі дівчатка та хлопчики без упину ростуть, аж доки не стануть зовсім дорослими.

На ганку стояла бабуса і кликала Оленку обідати.

— Оленко! Де ти ділася? Кличу-кличу, ніяк не докликуся...

Тьотя Настя прийшла узяти з мотузка Галоччин костюмчик, бо він вже протрях. Оленка зиркнула на светрик: Голубий Олень вже спокійнісінько стояв на своєму місці, і ніхто б не зміг догадатись про їхню дивовижну мандрівку на трикотажну фабрику.

Оленка швиденько підхопилася й побігла додому. Вона заходила розповідати бабусі про свою надзвичайну пригоду.

Але бабуса так і не повірила Оленці.

— То ж, певне, тобі все наснилось, мабуть, заснула отам, під каштаном.

— Ні, не заснула! Ми з Оленем справді літали на мамину фабрику.

Бабуса посміхнулася, взяла мамину книжку, що й досі лежала на столі розкрита, й поставила її на полицку.

Так і не змогла Оленка довести, що то все — щира правда. Бо ж і Голубий Олень не схотів більше оживати, а непорушно голубів на Галоччиному светрику.

Проте не тільки на Галоччиному. Бо незабаром й до Оленки прийшов день народження, і мама подарувала їй такий самий чудовий костюмчик з голубими оленями.

Оленка дуже пишалася тим, що костюмчик зроблено руками її матусі. Відтоді навіть Галочка-хвастуха перестала так задаватися, бо що не кажи, а бути хазяйкою голубих оленів анітрохи не гірше, ніж бути хазяйкою великого літака!